

7 juli 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Twenterand

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van gemeente Twenterand
T.a.v. de heer R. Ros
Postbus 67
6770 AB VRIEZENVEEN

Hengelo, 7 juli 2022

Kenmerk: 1053139/MZ/IB/hb/1638

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van gemeente Twenterand (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 18 oktober 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle, zeker aangezien (een deel van) de controle wederom op afstand heeft moeten plaatsvinden, wat het niet eenvoudiger maakt.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:
Marleen Zoetman - Kiers...
7 juli 2022 12:12 +02:00...

M. Zoetman-Kiers RA
Partner en extern accountant gemeente Twenterand

Ter informatie
De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA VOLGENDE PAGINA
INHOUDSOPGAVE DASHBOARD

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole (1/2)

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij hebben bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt.
- De baten en lasten alsook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.100.000 respectievelijk € 3.300.000.
- Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het Besluit Begroten en Verantwoorden wordt nageleefd.
- De Wet Normering Topinkomens is nageleefd.
- Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa (Single Information, single audit)-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2021 willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor 2022 benoemen:

- Opvang vluchtelingen Oekraïne.
- Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van boek- en kalenderjaar 2023.
- Rechtmatigheid uit hoofde van aanbestedingen.
- Rapportering over fraudebeheersing in de controleverklaring vanaf 2022.
- Herziening Gemeentelijk Rioleringsplan.

ONTWIKKELINGEN GRONDEXPLOITATIES

- De boekwaarde van de grondexploitaties betreft € 4 miljoen per ultimo boekjaar (2020: € 7,8 miljoen).
- De (tussentijdse) winst- en verliesnemingen van exploitaties betreft per ultimo boekjaar € 0,2 miljoen.
- In 2021 zijn met name meer bedrijfskavels verkocht dan vooraf werd verwacht. Ook de woningbouwkavels verkopen goed.
- De winstgevendheid op de lange termijn staat wel onder druk als gevolg van stijgende kosten terwijl (opties op) kavels al verkocht zijn.

BEVINDINGEN CONTROLE GRONDEXPLOITATIES

- De kostenstijging voor grondexploitaties was te optimistisch ingeschat en is aangepast van 2% naar 3% in de definitieve jaarrekening
- Voor Oosterweilanden was de ingerekende verkoopprijs onjuist verantwoord. Dit is aangepast in de definitieve jaarrekening.
- Een tweetal grondexploitaties was te vroeg afgesloten met een effect ad € 832.000 wat is gecorrigeerd in de jaarrekening.
- Vanwege capaciteitsproblemen op de afdeling ruimte zijn niet alle kostenramingen nauwkeurig herzien. Wij hebben hiervoor een onzekerheid van €206.000 opgenomen.
- De controles en inschattingen voor de kosten woonrijp maken voor Vroomshoop Oost behoeft aandacht vanwege gedwongen winkelnering die in het verleden met een ondernemer is overeengekomen.

1.1 Dashboard accountantscontrole (2/2)

RESULTAAT 2021

Het voordeel ten opzichte van de begroting wordt binnen diverse programma's veroorzaakt. Zie hiervoor de toelichting in paragraaf 3.1.

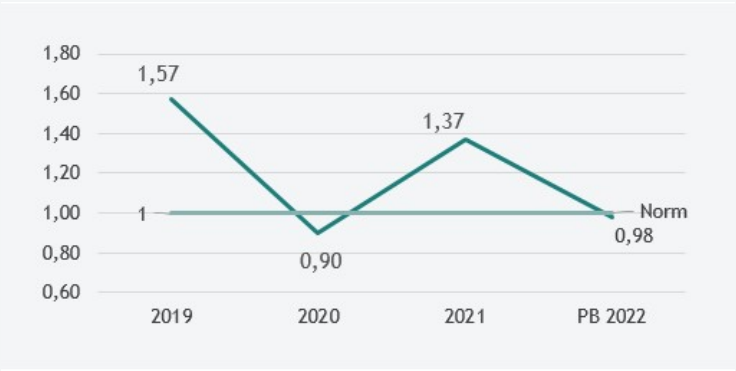
Het weerstandsvermogen is mede als gevolg van het positief resultaat en mutaties in de reserves met 1,37 boven de intern gestelde norm van 1 uitgestegen.

(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	9.945	-/- 3.191
Mutatie reserves	-/- 3.001	3.191
Resultaat	**6.944**	**0**

ONTWIKKELING SOCIAAL DOMEIN

- Lasten Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugd dalen met € 0,1 miljoen ten opzichte van 2020.
- Sprake van minimale aansluitingsverschillen tussen productieverantwoording en gemeentelijke lasten.
- Onzekerheid ten aanzien sociaal domein (WMO en Jeugd inclusief PGB) sterk gedaald van € 1,7 naar € 0,6 miljoen.

UW FINANCIËLE POSITIE - RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

Als gevolg van een aanzienlijk hoger positief resultaat dan vooraf verwacht is in 2021 het ratio weerstandsvermogen ruim boven 1 gekomen. Uit de PB 2022 blijkt (zonder rekening te houden met het positieve resultaat 2021) dat blijvende aandacht voor de financiële positie nodig is.

OVERIGE BELANGRIJKE BEVINDINGEN

- Met betrekking tot onrechtmatigheid nalevering Europese aanbestedingsregels hebben wij voor € 612.000 fouten geconstateerd (2020 €1.649.000);
- Wij hebben diverse onzekerheden geconstateerd in het sociaal domein. Deze zijn als volgt opgebouwd:
  - WMO ad. € 152.000
  - Jeugd ad. € 314.000
  - Persoons Gebonden Budget WMO & Jeugd ad €126.000
- De WNT controle heeft aanzienlijke inspanning gevergd. Wij hebben vastgesteld dat de WNT is nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening 2021 juist is.
- De dossiervastlegging van de gemeente bij de controle op de financiële verantwoording van subsidieontvangers behoeft verbetering.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
2.4 Aandachtspunten voor 2022
2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne
2.6 Overige bevindingen

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1/4)

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het management/de directie. De coronacrisis heeft gevolgen voor de operationele activiteiten van de gemeente. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf (nba.nl)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening (toelichting jaarverslag) en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle in relatie tot COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft onze controle van de jaarrekening deels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Intern heeft de gemeente zichzelf een deadline voor de oplevering van de concept jaarrekening en het controledossier gesteld van 1 april. De organisatie heeft uiteindelijk twee extra weken nodig gehad om de concept jaarrekening af te ronden. Het compleet maken van het controledossier en het uitvoeren van interne controles heeft nog wel meer tijd nodig gehad.
- Het is goed om te zien dat de gemeente de ambitie heeft om de kwaliteit van het jaarrekeningproces te verbeteren. Nadat dit is gerealiseerd onderzoeken wij graag of het proces ook vervroegd kan worden met behoud van kwaliteit.
- Wij hebben vooraf aangegeven conform voorgaand jaar tussentijdse controles uit te willen voeren op belangrijke onderdelen van de verantwoording. Als gevolg van een wijziging van de planning en voorbereiding aan de kant van gemeente Twenterand is het niet mogelijk geweest om diverse belangrijke onderdelen eerder te controleren zoals de spend analyse, de grondexploitatie en de financiële vaste activa. Dit heeft de druk op het proces van de controle in mei/juni vergroot.
- De kwaliteit van de jaarafsluiting en de jaarrekening kan verder verbeterd worden door intern (vooraf) door een onafhankelijke functionaris meer inhoudelijke en diepgaande controles uit te voeren op de verschillende onderdelen van de jaarrekening en de onderbouwende stukken. Wij hebben tevens de indruk dat de controles veelal toezien op "is de vraag beantwoord" in plaats van "is de vraag goed beantwoord".
- De WNT heeft aanzienlijk meer tijd en energie gekost dan vooraf werd ingeschat. Zie hiervoor een verdere toelichting in paragraaf 4.5.
- De controle van de SiSa-bijlage heeft mede gezien het toenemende aantal regelingen (o.a. door COVID-19) relatief meer tijd gekost dan voorgaand jaar.
- De specifieke werkzaamheden als gevolgd van corona zijn aan de voorkant met uw organisatie afgestemd. Het proces heeft als gevolg van COVID-19 geen noemenswaardige vertraging opgelopen.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (2/4)

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in het jaarverslag

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

Gemeente Twenterand heeft gekozen een separate corona paragraaf op te nemen en daar toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op gemeente Twenterand heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft ondernomen. Hiermee voldoet de gemeente aan het BBV. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het jaarverslag vanaf pagina 140.

Geen controlebevindingen of onzekerheden vanuit de ToZo-regeling

ToZo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (ToZo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ToZo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ToZo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ToZo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ToZo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ToZo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Gemeente Twenterand heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 2,7 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De bestedingen in het kader van de ToZo-regeling over 2021 bedragen circa € 0,75 miljoen voor levensonderhoud en circa € 100.000 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Uit onze controle zijn geen fouten en/of onzekerheden gebleken.

Wij hebben de toetsing van fouten en onzekerheden in ons oordeel meegewogen aan de hand van de aanwijzingen zoals opgenomen in hoofdstuk 9 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole en gerapporteerd in bijlage B bij dit rapport. Op grond van de Tozo-regeling worden fouten en onzekerheden verwerkt in de definitieve rijksbijdrage Tozo. Wij achten deze voor gemeente Twenterand nihil.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (3/4)

Geen controlebevindingen of onzekerheden vanuit de ToZo-regeling

M&O-beleid

Wij hebben conform de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2021 de opzet van het beleid voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid) van gemeente Twenterand inzake de ToZo-regeling gecontroleerd. Dit beleid ziet onder andere op de maatregelen die de gemeente heeft ingeregeld, waaronder de controle achteraf, en het gebruik en de behandeling van de IB(Inlichtingen Bureau)-signalen daarbij. Voorts is getoetst of de opzet die gemeente Twenterand voor dit M&O-beleid heeft gemaakt ook feitelijk wordt nageleefd.

De aansturing van ROZ Twente geschiedt door gemeente Hengelo. Conform voorschrift schuift de opvolging van de over 2021 nog niet afgehandelde signalen door naar de verantwoording over 2022. Binnen gemeente Hengelo zijn in algemene zin procedures aanwezig om misbruik en oneigenlijk gebruik te detecteren. Voor de Tozo heeft gemeente Hengelo een beleidsnota voor misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld met daarbij een uitgewerkte risicoanalyse. Beide documenten zijn intern besproken en akkoord bevonden door de sectormanager sociaal domein. In de beleidsnota staan de werkzaamheden rondom M&O weergeven, zoals het opvolgen van IB-signalen. De accountant van ROZ Twente heeft vastgesteld dat de procedures in opzet adequaat zijn. Het bestaan is vastgesteld door het vaststellen in hoeverre het beleid ook daadwerkelijk aanwezig is en stukken beschikbaar zijn. In overleg met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft gemeente Hengelo de uitvoering van de controlewerkzaamheden (en eventuele vervolgacties zoals het opleggen van mogelijke terugvorderingen) verschoven naar 2022. Werking van het M&O-beleid zal dan ook in 2022 door de accountant van het ROZ Twente getoetst worden. Eventuele financiële effecten zullen ook in de SiSa-verantwoording 2022 worden betrokken.
Aangezien sprake is van een toereikend M&O-beleid behoeven de nog niet afgehandelde signalen niet te leiden tot een onzekerheid of fout in de verantwoording over 2021. De uitvoering van het M&O-beleid loopt door in 2022. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie over 2021) met gevolgen voor eerder afgegeven beschikkingen ToZo, moeten worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2022. Uiteraard moet de gemeente in 2022 uitvoering blijven geven aan haar M&O-beleid en controleplan in deze. Bij eventuele niet-naleving dient de accountant daarover te rapporteren in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2022.

Oninbaarheid ToZo-vorderingen (uitzettingen)

De ToZo-vorderingen zijn ultimo boekjaar opgenomen voor een bedrag van € 512.000. U heeft ervoor gekozen om deze post volledig te voorzien omdat alle ontvangsten en uitgaven via de SiSa verantwoording lopen. Het effect op het resultaat voor gemeente Twenterand is daarmee nihil. Door de huidige verwerkingswijze is de post vorderingen en de post schulden in de jaarrekening echter onvolledig. Wij hebben hiervoor een controleverschil aangemerkt.

De vorderingen uit hoofde van TOZO zijn namelijk ten onrechte niet volledig opgenomen en voorzien. Uit de kamerbrief d.d. 27 januari 2021 heeft het ministerie SZW aangegeven dat het risico over de oninbaarheid van de vorderingen gedragen wordt door het Rijk en dat gemeenten gecompenseerd zullen worden voor het gedeelte wat op termijn oninbaar zal blijken. Dit is gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (4/4)

Geen schuld uit hoofde van overmatig stuwmeer verlofdagen verantwoord in lijn met BBV

Geen stuwmeer verlofdagen

Conform het BBV dienen eventuele reserveringen ten aanzien van vakantiegeld en -dagen niet te worden verantwoord als schuld bij een gelijkblijvend saldo. Ten aanzien van de reservering vakantiedagen dient echter in het geval van een eventueel stuwmeer/spaarverlof wel een schuld opgenomen te worden op basis van artikel 44, lid 1a, BBV.

Door COVID-19 is een algemene ontwikkeling dat meer sprake is van de opbouw van verlofuren ten opzichte van voorgaande jaren. Gemeente Twenterand heeft inzichtelijk gemaakt hoe de verhouding van het verlofsaldo per ultimo boekjaar ten opzichte van voorgaande jaren. Hieruit blijkt dat het aantal verlofuren per FTE slechts met 5,6% is gestegen van 23.388 verlofuren ultimo 2020 naar 27.107 verlofuren ultimo 2021. De gemeente is van mening dat deze stijging dermate beperkt is dat geen sprake is van een overmatig verlofsaldo ten opzichte van het normale patroon. Wij kunnen ons hierin vinden. In lijn met de voorschriften vanuit het BBV is hiervoor geen reservering opgenomen in de jaarrekening. Het BBV raadt aan om in de niet uit de balans blijkende verplichtingen wel een toelichting op te nemen inzake de financiële verplichting uit hoofde van verlof. U heeft ervoor gekozen om deze toelichting op te nemen in de definitieve jaarrekening.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw en rechtmatig

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2021 van gemeente Twenterand een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein – PGB Jeugdzorg en WMO	-	126	§ 4.2
Sociaal domein – WMO ZIN	-	152	§ 4.2
Sociaal domein – Jeugdzorg ZIN	-	314	§ 4.2
GREX – mogelijk te optimistische inschatting exploitatieopzet kosten 2021	-	206	§ 4.3
Totaal	**-**	**798**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.100	3.300	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)	770	-	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	100	100	

Daarnaast hebben wij enkele presentatiecorrecties voorgesteld waarbij enkele niet-materiële presentatiecorrecties inzake de investeringskredieten en niet uit de balans blijkende verplichtingen niet zijn aangepast. De overige presentatiecorrecties zijn door de gemeente zijn doorgevoerd in de jaarstukken.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	-	798	§ 2.2
Aanbestedingsrechtmatigheid - spendanalyse	612	-	§ 4.4
Totaal	**612**	**798**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.100	3.300	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)	770	-	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	100	100	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen en/of onzekerheden zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de rechtmatigheid.

2.4 Aandachtspunten voor 2022

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. **Opvang vluchtelingen Oekraïne**
   Zie hiervoor paragraaf 2.5 vanaf de volgende pagina.

2. **Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van boek- en kalenderjaar 2023**
   Met ingang van 2023 wordt waarschijnlijk bij decentrale overheden (gemeenten en provincies) de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Een uitdaging, maar naar onze mening ook een kans. Wij concluderen dat de beheersorganisatie van de gemeente voldoende is en hebben afgesproken mee te denken over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

3. **Rechtmatigheid uit hoofde van aanbestedingen**
   Vanuit onze controle op de aanbestedingsrechtmatigheid is een fout ad € 612.000 geconstateerd, een afname ten opzichte van voorgaand jaar (€ 1.484.000, exclusief toekomstige onrechtmatigheden a € 165.000). De afname wordt met name veroorzaakt doordat onrechtmatige diensten zijn beëindigd in 2021.

   Bij de uitvoering van onze controle op de spendanalyse door de VIC en vanuit onze accountantscontrole komen diverse aandachtspunten naar voren voor 2022. De aandachtspunten zijn met uw VIC-medewerker gecommuniceerd. Zie verdere toelichting in paragraaf 4.4

4. **Rapportering over fraudebeheersing in de controleverklaring vanaf 2022**
   Zoals aangegeven in onze managementletter zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie en zullen wij dit onderwerp ook gaan opnemen in onze controleverklaring. Wij adviseren gemeente Twenterand hier komend jaar ook aandacht aan te besteden en verwijzen voor adviezen naar onze managementletter.

5. **Herziening Gemeentelijk Riolering Plan (GRP)**
   Wij hebben in onze controle 2020 en 2021 vastgesteld dat een efficiencyvoordeel is verantwoord op het product riool dat vrijvalt ten gunste van het resultaat. Voor 2021 bedraagt dit € 400.000. Wij hebben tevens vastgesteld op basis van enkele projecten in 2021 dat de werkelijke uitgaven significant lager uitvallen dan de vooraf gemaakte raming. Voor de vaststelling van de tarieven voor riool is het van belang dat een realistische begroting ten grondslag ligt aan het gemeentelijk riolering plan. Op basis van onze ervaringen in 2020 en 2021 hebben wij de indruk dat deze begroting nu te conservatief wordt bepaald. Wij adviseren u voor komend jaar de geraamde uitgaven te herijken, het GRP te herzien en eventuele effecten door te vertalen naar de door u toegepaste tariefstelling.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij gemeente Twenterand en veel andere gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeente is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over deze ontwikkeling.

Naast het regelen van de opvangplekken en het energiecontract met Gazprom is gemeente Twenterand nog dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen. Twenterand werkt hierbij in lijn met de ministeriële regeling van 1 april 2022.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek;
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag);
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking;
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SISA-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door uw gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat gemeente Twenterand straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld;
- Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven;
- Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt;
- Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Uit gesprekken begrijpen wij dat vooral praktische afspraken zijn gemaakt. Medewerkers moeten uren zelf bij houden en kosten worden op een aparte grootboekrekening geregistreerd. Bij zorgkosten via samen14 vergt dit extra registratie en alertheid.

Wij denken graag mee over registraties en de documentatie rondom dwingende spoed.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

EU- aanbesteden en dwingende spoed

Aanbestedingen
Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen lijkt sprake van dwingende spoed. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt.

Vluchtelingenopvang
Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan 75.000 opvangplekken in veiligheidsregio's door het land heen. De meeste van deze opvangplekken moeten nog worden gerealiseerd. Overheden moeten hiervoor met name vastgoed huren of inzetten, en het vastgoed inrichten ten behoeve van scholing, gezondheidszorg en wonen van vluchtelingen. De huur van vastgoed is niet aanbestedingplichtig. De overige inrichtingen en installaties zijn wel aanbestedingplichtig. Op grond van de uitzondering van dwingende spoed is er een mogelijkheid deze onderhands te gunnen.

Het kabinet heeft uitgesproken dat de opvang voor minimaal zes maanden moet worden ingericht. De vluchtelingenopvang is acuut. Wij adviseren zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande (raam)contracten, bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel. Mogelijk kunnen die ook worden uitgebreid vanwege deze onvoorziene omstandigheid. Leg dit goed vast in het inkoopdossier en zorg voor een aankondiging op TenderNed. Wanneer geen bestaande infrastructuur aanwezig is moet worden ingekocht of aanbesteed. In selecte gevallen kan het gerechtvaardigd zijn om opdrachten direct onderhands te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging vanwege dwingende spoed.

Gegeven de omstandigheden is het verdedigbaar om kort durende contracten te sluiten in ieder geval tot november 2022, zonder dat hier sprake is van overtreding van het knipverbod. Vanwege de onzekere situatie verdient het aandacht om bij contractvorming al enige uitloop in de vorm van opties en verlengingen in te bouwen. Als de situatie langer duurt, moet gezocht worden naar een meer stabiele (middel)lange termijn oplossing. U verwacht op dit moment (nog) niet dat dit nodig is. De gemeente heeft wel duidelijk waar afwijkingsbesluiten nodig zijn en heeft hier haar processen op aangepast.

Beëindiging overeenkomsten Gazprom
De contracten met Russische entiteiten, waaronder Gazprom, moet voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd. Overeenkomsten die nog doorlopen na deze datum overtreden de sancties en de Sanctiewet. In dat geval is er sprake van een economisch delict. Overheden moeten de contracten met Gazprom tijdig opzeggen. Het risico op boetes of schadevergoeding voor vroegtijdige beëindiging is aanwezig.

Nieuwe procedure inkoop energie en gas
Voor de vervolglevering van gas zal een nieuwe aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd. De gehele energiemarkt is in beweging, dit leidt onverhoopt tot hogere prijzen. Vanuit dat perspectief is een overeenkomst met een korte(re) looptijd aan te bevelen. Leg de motivering van de korte looptijd ook goed vast in het inkoopdossier. De maatregelen zijn op tijd aangekondigd. Vooralsnog kan dan ook gewoon reguliere Europees worden aanbesteed. Voor een beroep op dwingende spoed zien wij momenteel onvoldoende grond.

Uit gesprekken begrijpen wij dat gemeente Twenterand voornemens is om ontheffing aan te vragen. Naar verwachting zijn criteria daarvoor in de tweede helft van juni bekend en kan vanaf dan ook ontheffing worden aangevraagd. Gemeente Twenterand trekt hierbij op samen met twee buurgemeenten, waarmee ook gezamenlijk wordt aanbesteed indien geen ontheffing wordt verleend. Ook zal hieraan in de Bestuursrapportage aandacht worden besteed waarbij op de risico's zal worden ingegaan.

2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

De toelichting gebeurtenissen na balansdatum is voldoende

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van gemeente Twenterand zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat uw gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

Gemeente Twenterand heeft in de risicoparagraaf aandacht voor de oorlog in Oekraïne. Wij hebben tevens aangegeven dat een toelichting de paragraaf gebeurtenissen na balansdatum van belang is. Het jaarverslag is hierop vervolgens aangepast.

Wij zijn van mening dat de (huidige) impact voor gemeente Twenterand hiermee goed is weergegeven.

2.6 Overige bevindingen

Beheersing subsidievaststelling is niet gestructureerd

Subsidievaststelling

Gemeente Twenterand verstrekt subsidies aan diverse grote en kleine organisaties. De gemeenteraad heeft een subsidieverordening vastgesteld op basis waarvan organisaties een aanvraag doen en de gemeente toetst. Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente voor de beoordeling van aanvragen en voor het afgeven van definitieve beschikkingen (op basis van de t-1 regeling) heeft gehandeld conform de minimale voorschriften in de subsidieverordening.

Voor onze controle van 2021 hebben wij tevens als specifiek aandachtspunt onderzocht in welke mate gemeente Twenterand de verantwoording van subsidieontvangers (kritisch) toetst alvorens de definitieve subsidiebeschikking wordt afgegeven. Wij hebben vanuit de VIC en vanuit de ambtelijke organisatie begrepen dat toetsing veelal niet gestructureerd/gedocumenteerd plaatsvindt. Wij hebben ook vastgesteld dat uw gemeente geen of slechts beperkt gebruik maakt van de aanvullende toetsingsmogelijkheden die in de subsidieverordening zijn opgenomen. De gemeente heeft bijvoorbeeld de mogelijkheid om aanvullende vragen te stellen of documenten op te vragen om vast te stellen dat de middelen goed zijn besteed en/of verantwoord. Dit vindt niet of slechts in beperkte mate plaats. Wij adviseren u om voor de beoordeling van stukken voor de subsidievaststelling een meer gestructureerd proces uit te werken, waarin is opgenomen op welke wijze beoordeling (periodiek) plaatsvindt, op welke wijze vastlegging van die beoordeling plaatsvindt en op wanneer gebruik gemaakt kan/moet worden van het opvragen van aanvullende documentatie en het stellen van aanvullende vragen.

Wij zullen bij onze interim-controle 2022 nagaan in hoeverre invulling is gegeven aan onze aanbeveling en u daarover in onze managementletter informeren.

Toelichting meerjarige contracten in de jaarrekening

In art. 52 BBV is opgenomen dat in de jaarrekening “belangrijke financiële verplichtingen” dienen te worden gepresenteerd onder de ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’. Wat exact “belangrijke financiële verplichtingen” zijn, wordt verder niet benoemd. Bij onze controle van de volledigheid van de niet uit de balans blijkende verplichtingen is gebleken dat de gemeente geen geformaliseerd beleid heeft inzake welke contracten dienen te worden toegelicht in de jaarrekening. Wij raden aan om hiervoor een beleid te formaliseren zodat transparant is welke financiële verplichtingen dienen te worden toegelicht in de jaarrekening. Dit betreft dan ook een aandachtspunt voor boekjaar 2022. In de jaarrekening van dit boekjaar zijn de toegelichte meerjarige contracten in onze ogen, mede vanwege het ontbrekende geformaliseerde beleid, nog niet volledig. Aangezien dit echter enkel een toelichting in de jaarrekening betreft en het aanpassen van dit overzicht niet zal leiden tot een ander beeld voor de gebruiker van de jaarrekening, heeft deze constatering voor dit boekjaar geen gevolgen voor de uitkomsten van onze controle.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021
3.2 Dashboard financiële positie
3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 6,9 miljoen

Het resultaat van gemeente Twenterand over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 6,9 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	9.945	-/-3.191	13.136
Onttrekkingen reserves	5.595	6.856	-1.261
Dotatie aan reserves	-/- 8.596	-/- 3.665	-4.931
Resultaat	**6.944**	**0**	**6.944**

Per programma wordt in de financiële toelichting een verklaring gegeven van de afwijkingen van het saldo in de jaarrekening 2021 ten opzichte van de begroting na wijzigingen. Net zoals bij andere gemeenten zien wij een belangrijk effect van corona over de verschillende programma's. Aan de ene kant zijn diverse activiteiten niet uitgevoerd omdat deze als gevolg van corona geen doorgang konden vinden.

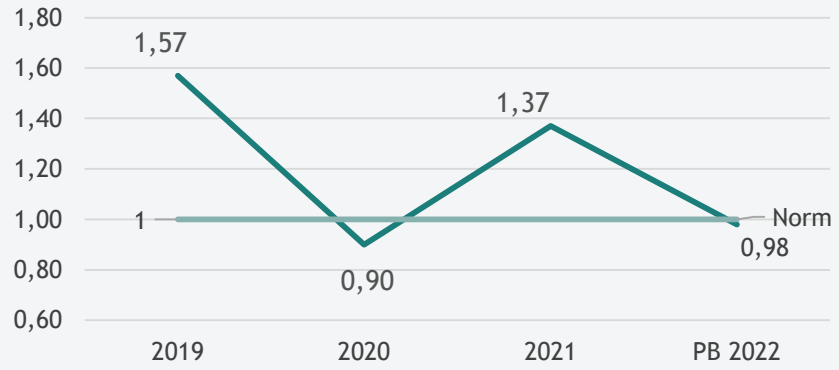
In sommige gevallen zijn deze activiteiten uitgesteld en worden hier nog kosten voor verwacht, maar we zien ook dat veel activiteiten definitief geen doorgang meer vinden.

Daarnaast heeft de Rijksoverheid via verschillende regelingen gemeente Twenterand gecompenseerd voor corona gerelateerde kosten. Deze vergoeding is over het algemeen ruim voldoende en daaruit volgt dan ook een positief resultaat voor gemeente Twenterand.

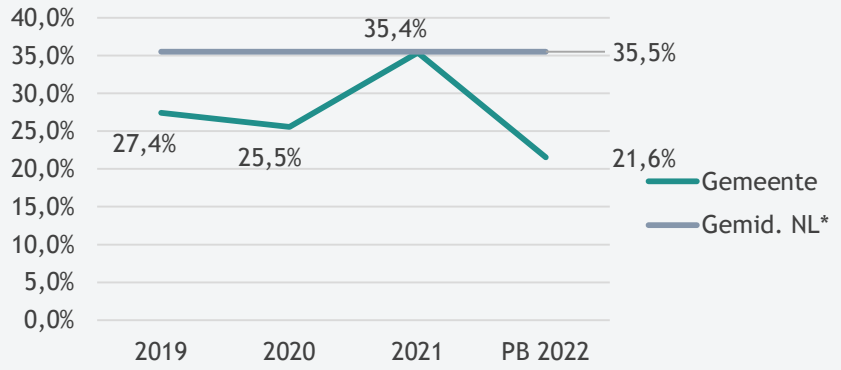
We zien dat reserves en voorzieningen in 2021 zijn gestegen van € 43 miljoen naar € 51,6 miljoen waarmee een deel van de extra middelen reeds uit voorzichtigheid is geserveerd. In het kader van de financiële uitdagingen waar gemeente Twenterand voor staat is dit verstandig. Dat blijkt tevens uit de programmabegroting 2022.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

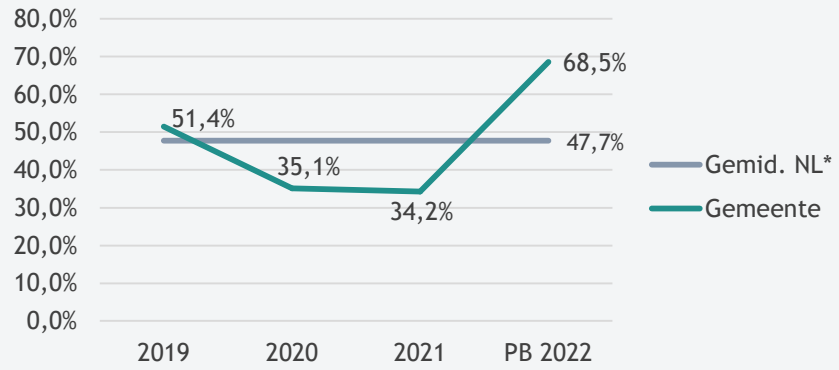
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

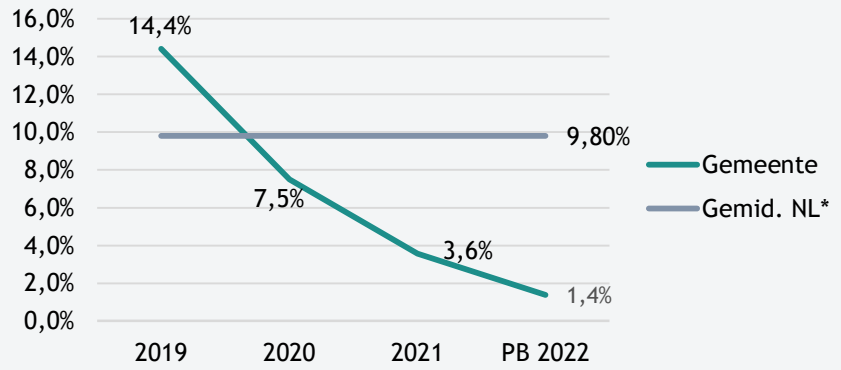
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

** De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.0000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op Benchmark Nederlandse Gemeenten BDO.*

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden bezien

Uw financiële positie is ruim voldoende

Uw weerstands-vermogen is €7,7 miljoen

De gemeente kan aan haar langetermijn-verplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsratio en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsratio en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van gemeente Twenterand. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Twenterand is voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 7,7 miljoen (2020: € 4,8 miljoen). In het weerstandsvermogen ultimo 2021 is een bedrag van € 2,9 miljoen (2020: € 0,9 miljoen) meegeteld aan vrij aanwendbare bestemmingsreserves. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn eveneens de relevante risico's benoemd. Gemeente Twenterand heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 5,7 miljoen (2020: € 5,4 miljoen). In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is een specificatie van deze risico's opgenomen. Het weerstandsvermogen van gemeente Twenterand is op basis hiervan als voldoende te kwalificeren.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 35,4% (2020: 25,5%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter gemeente Twenterand in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 34,2% (2020: 35,1%) (gecorrigeerd voor verstrekte leningen 21,9% (2020: 35,1%)). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote zijn gunstiger dan de landelijke gemiddelden.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, des te minder risico's de gemeente loopt. De ratio grondexploitatie van gemeente Twenterand bedraagt 3,57% (2020: 7,54%) en is daarmee gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. Het risico is daarmee lager geworden, een ratio van 3,57% is relatief laag.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
4.2 Sociaal domein uitgelicht
4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid
4.5 BBV, WNT en SiSa
4.6 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Zie onze managementletter 2021 voor aandachtspunten in de interne beheersing

Onze aanpak voor 2021 is vooral gegevensgericht.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 22 december 2021.

Wij hebben in onze managementletter vermeld dat gemeente Twenterand nog in beperkte mate in staat is geweest om onze aanbevelingen op te volgen. We zien wel dat de organisatie haar best doet om verbeteringen door te voeren. Daarnaast is de VIC-functie versterkt en zien wij dat extra controles worden uitgevoerd.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Voor diverse processen resteren aandachtspunten vanuit de eerste lijn. De VIC verricht echter diverse controles waardoor de risico's in de processen adequaat beheerst worden. Onze controle bestaat uit een mix van gegevensgerichte en systeemgerichte werkzaamheden waarbij wij vanwege de aard van onze controleaanpak (keuze) de nadruk leggen op controles achteraf en gegevensgericht (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Fraude

De komende jaren zal vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, werkt momenteel aan een notitie betreffende 'best practicemaatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersingsmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze managementletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de audit commissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Invoering rechtmatigheids-verantwoording 2022

Stand van zaken binnen uw gemeente

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Eind mei heeft de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. Inmiddels is duidelijk dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2023 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Gemeente Twenterand wordt met ingang van verslagjaar 2023 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en het college moet vanaf dat boekjaar dan ook een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de gemeente.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Gemeente Twenterand heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Uw gemeente heeft middels een plan van aanpak concrete acties geformuleerd en heeft proef gedraaid met enkele specifieke rechtmatigheidsverantwoordingen. U gaat daarbij vooralsnog uit van invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor boekjaar 2022. Wij hebben afgesproken om na afronding van de controleopdracht 2021 met u mee te denken (vanuit onze controlerende- en natuurlijke adviesrol) over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording bij gemeente Twenterand.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/2)

Sociaal domein Jeugd en WMO 2021 bedragen circa € 22,6 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

Het totale saldo van het programma sociaal domein van gemeente Twenterand bedraagt over 2021 circa € 33,2 miljoen(2020: 37,1 miljoen). Wij gaan in deze paragraaf nader in op het onderdeel Jeugd en WMO. Deze zijn als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2021
Jeugdzorg ZIN, incl. PGB en uitvoeringskosten	€ 14,4 miljoen	€ 15,1 miljoen
Wmo ZIN, incl. PGB en uitvoeringskosten	€ 8,1 miljoen	€ 7,5 miljoen
Totaal	€ 22,5 miljoen	€ 22,6 miljoen

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Wmo ZIN (Wet Maatschappelijke Ondersteuning, zorg in natura)

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2021 circa € 6,5 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit gemeente Twenterand. Uw gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Gemeente Twenterand heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt gemeente Twenterand per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit onze controle blijkt dat door gemeente Twenterand kleine verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen die zijn voorzien van een controleverklaring. Deze zijn lager dan de rapporteringstolerantie.

Resterende onzeker-heid Wmo ZIN circa € 152.000

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 152.000 van de € 6,5 miljoen. Voor 2020 was de onzekerheid voor WMO ZIN hoger, namelijk €618.000.

Jeugdzorg ZIN (zorg in natura)

Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt gemeente Twenterand bij de gecontracteerde jeugdzorginstellingen om een productieverantwoording. De productieomvang van Jeugd ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2021 circa € 14,5 miljoen.

Resterende onzeker-heid Jeugdzorg circa € 314.000

Uit de ontvangen verantwoordingen van zorginstellingen blijkt dat van een beperkt aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 314.000 (2020: 944.000).

De daling van de onzekerheden wordt met name veroorzaakt doordat meer productieverantwoordingen zijn ontvangen van de zorginstellingen en hun accountant en het feit dat hierin minder afwijkingen zijn geconstateerd.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (2/2)

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een afkeurend oordeel. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Twenterand zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,58%	1,58%
Wmo	1,71%	1,81%

De financiële rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfouten voor PGB voor gemeente Twenterand zijn onder de rapporteringstolerantie. Tevens is het verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB van gesaldeerd onder de rapporteringstoleranties van €100.000. In het kader van de rechtmatigheid is derhalve geen sprake van een controleverschil ten aanzien van de PGB.

Onzekerheden pgb geraamd op € 397.000

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is sprake van een onzekerheid. De processen van PGB Jeugdzorg en PGB WMO lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en WMO niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt gemeente Twenterand aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat gemeente Twenterand hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor PGB geraamd op circa € 126.000, waarvan € 58.000 PGB WMO en €68.000 Jeugd PGB. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2021 van uw gemeente.

Twenterand is afhankelijk van derden voor grip op lasten Wmo en Jeugd

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

Wij concluderen dat gemeente Twenterand afhankelijk is van derden voor de grip op een groot deel van de lasten inzake Wmo en Jeugdzorg. Dit resulteert in een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van de zorg die wij hebben meegewogen in onze oordeelsvorming. De geconstateerde onzekerheid voor 2021 is van relatief beperkte omvang a 0,5%. De tolerantie voor onzekerheden bedraagt maximaal 3%. Zie hiervoor paragraaf 2.2

Toelichting ontbreken verklaringen uitgaven WMO ZIN Jeugd ZIN.

Bij WMO ZIN en Jeugd ZIN hebben wij op de voorgaande pagina aangegeven dat niet voor alle zorginstellingen een productieverantwoording met controleverklaring van een accountant beschikbaar is. Dit heeft verschillende oorzaken die we ook terug zien bij andere gemeenten. Zo wordt bij kleine zorginstellingen in het kader van administratieve lastenverlichting een dergelijke verklaring niet gevraagd. Het kan ook zijn dat de zorginstelling haar administratie niet heeft laten controleren voordat de controle van gemeente Twenterand wordt uitgevoerd. Wij merken overigens om dat het aantal ontbrekende verklaringen of verklaringen met bevindingen voor 2021 relatief gering is.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (1/4)

Redelijkheid belangrijkste schattingselementen vastgesteld

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot de voorraden betreft het onderhanden werk (grondexploitaties) onder de voorraden. Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning**: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering**: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs**: Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2021 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd. en of er mogelijk een (aanvullende) verliesneming moet worden getroffen waarbij de gemeente de systematiek hanteert om toekomstige verliezen rechtstreeks in het resultaat te verantwoorden.

De ontwikkeling van de boekwaarden

Per ultimo 2021 is de boekwaarde van de grondexploitaties € 4 miljoen. Dit is een daling ten opzichte van 2020 van € 3,8 miljoen.
De ontwikkeling van de boekwaarde van gronden in 2021 is als volgt weer te geven:

Door hogere verkopen dan geraamd is de boekwaarde gedaald

(* € 1.000)	BW 31-12-2020	Investeringen	Inkomsten	Resultaatneming/verlies	BW 31-12-2021
Woningbouw	2.056	1.782	-/- 1.806	16	2.047
Bedrijventerreinen	6.076	204	-/- 4.499	185	1.976
Voorziening grondbedrijf	-/- 368				
Totaal in exploitatie genomen gronden	**7.765**	**1.986**	**-/- 6.305**	**211**	**4.023**

Op pagina 161/162 van de jaarrekening is een gedetailleerd verloop per grondexploitatie toegelicht

Op de volgende pagina gaan wij in op de belangrijkste ontwikkelingen, tussentijdse winstneming en overige constateringen.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (2/4)

Zowel verkoop kavels woningbouw als bedrijventerreinen is aangetrokken

Woningbouw: voornaamste risico blijft balans tussen vraag en aanbod

Kostenstijgingen optimistisch ingerekend

Grondverkopen woningbouw en bedrijventerreinen ontwikkelen zich positief

Inherent aan het opstellen van de jaarrekening en het actualiseren van de grondexploitaties is dat gemeente Twenterand schattingen moet maken. Eén van de schattingen betreft het ramen van de te verkopen kavels, zowel per jaarschijf als gedurende de gehele looptijd van de grondexploitatie(s).

Zoals in de paragraaf 'Grondbeleid 2021' in het jaarverslag is toegelicht hebben de grondexploitaties zich sneller ontwikkeld dan geraamd. Met name de verkopen in Zuidmaten Oost en Oosterweilanden is meer verkocht dan geraamd. De provincie heeft ook ingestemd met de uitbreiding van de 2e fase Garstelanden Oost. Voor het opstellen van de verkoopramingen hanteert uw gemeente een systematiek waarbij de geraamde verkopen op korte termijn worden bepaald op basis van interesse en optieovereenkomsten en voor de (middel) lange termijn raamt op basis van marktonderzoek. De interesse naar en de verkoop van woningbouwkavels gaat ook goed. In de verschillende kernen is de vraag hoog.

Hoewel wij kunnen instemmen met de inschatting van de programmering adviseren wij om komend jaar marktonderzoek te verrichten om te bepalen of ook voor de langere termijn sprake blijft van een balans tussen vraag en aanbod in relatie tot stijging van de hypotheekrente, hoge inflatie en onzekerheden als gevolg van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne.

Kostenstijgingen grondexploitaties

Door schaarste op de grondstoffenmarkt, de arbeidsmarkt(bouw) en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne is momenteel sprake van snel stijgende grondstoffen en bouwmaterialen. Twenterand heeft in eerste instantie in de concept jaarrekening een kostenstijging van 2% ingerekend. Op basis van branchecijfers en externe onderzoeken hebben wij aangegeven dat een jaarlijkse kostenstijging van 3% op dit moment de minimale verwachting is. Daarop hebben wij aangegeven dat de opgenomen kostenstijging te optimistisch was bepaald. Naar aanleiding van onze constatering heeft gemeente Twenterand de kostenramingen herzien en is een jaarlijkse kostenstijging van 3% ingerekend en verwerkt in de definitieve jaarrekening.

Wij hebben ook de huidige kostenraming vergeleken met de effecten van de tweede helft van 2021 en de eerste helft van 2022. Sinds het moment dat de kostenramingen zijn geactualiseerd zien wij dat de werkelijke kosten circa 5,5% hoger zijn uitgevallen. Wij hebben daarom een inschatting gemaakt op het mogelijke effect op de ingerekende kosten in de diverse grondexploitaties. Uit onze inschatting blijkt dat de totale kosten mogelijk éénmalig (los van de 3% kostenstijging) mogelijk € 546.000 hoger kunnen uitvallen dan nu verwacht. Het effect daarvan op het POC resultaat van 2021 bedraagt circa € 175.000. Wij hebben deze inschatting als onzekerheid betrokken in onze controle omdat wij geen gedetailleerde controle per grondexploitatie hebben uitgevoerd. Het betreft slechts een inschatting op basis van ervaringen van 2021 en inschattingen op basis van recente ontwikkelingen in 2022.

Wij raden u aan komend jaar extra aandacht te besteden aan de herijking van de grondexploitaties en voldoende rekening te houden met de ontwikkelingen in de bouwsector als gevolg van gestegen loon- en materiaalkosten en de effecten hiervan uitgebreid toe te lichten in het MPG.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (3/4)

Bij Oosterweilanden waren niet de actuele verkoopprijzen ingerekend

Verkoopprijzen Oosterweilanden te laag opgenomen in de actualisatie van de grondexploitatie

Bij onze controle is gebleken dat binnen de grondexploitatie van Oosterweilanden niet werd gerekend met de laatst vastgestelde verkoopprijzen. Naar aanleiding van onze constatering heeft gemeente Twenterand de actualisatie herzien en zijn de juiste (hogere) verkoopprijzen gehanteerd. Het effect is reeds in de definitieve jaarrekening gecorrigeerd tezamen met de voorgaande bevinding.

Gedwongen winkelnering Zuidmaten-Oost Roelofs

Specifieke aandacht voor kosteninschatting Zuidmaten-Oost Roelofs

De controles en inschattingen voor de kosten woonrijp maken voor Vroomshoop Oost behoeft aandacht vanwege gedwongen winkelnering die in het verleden met ondernemer Roelofs is overeengekomen. Roelofs heeft het recht om marktconform Zuidmaten-Oost bouwrijp te maken. Wij hebben nog geen plan van aanpak c.q. kosteninschatting ontvangen voor deze werkzaamheden terwijl deze oorspronkelijk volgens de planning in 2022 aan moeten vangen. Gemeente Twenterand geeft aan dat bij de afdeling ruimte capaciteitsproblemen zijn waardoor achterstanden bestaan bij de voorbereiding van werkzaamheden.

Wij zullen voor volgend jaar in onze controle de marktconformiteit van deze uitgaven (in schattingen en de kostenverantwoording) specifiek toetsen en daarover rapporteren.

Ten slotte vragen wij aandacht voor het signaal dat de afdeling ruimte te maken heeft met capaciteitsbeperkingen. Dit kan namelijk tot gevolg hebben dat inkopen niet op tijd worden voorbereid, onvoldoende tijd is om uitgaven kritisch te toetsen en schattingen voor de grondexploitaties onvoldoende kritisch worden herijkt.

Twee grondexploitaties in concept jaarrekening onterecht vroegtijdig afgesloten.

Vroegtijdig afsluiten van grondexploitaties

Wij hebben bij de controle van de grondexploitaties vastgesteld dat een tweetal grondexploitaties vroegtijdig zijn beëindigd en dat daardoor het volledige POC-resultaat op deze grondexploitaties in het resultaat is verantwoord. Het betreft de grondexploitaties Kruidenwijk en Vroomshoop Centrum 1e fase. Het BBV schrijft voor op welke wijze POC-resultaten verantwoord moeten worden en geeft ook nadere richtlijnen voor het afsluiten van grondexploitaties. Wij hebben vastgesteld dat gemeente Twenterand deze twee grondexploitaties onterecht vroegtijdig heeft afgesloten. Naar aanleiding van deze constatering is de concept jaarrekening aangepast. Het resultaat is hierdoor in de definitieve jaarrekening met € 832.000 naar beneden bijgesteld.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (4/4)

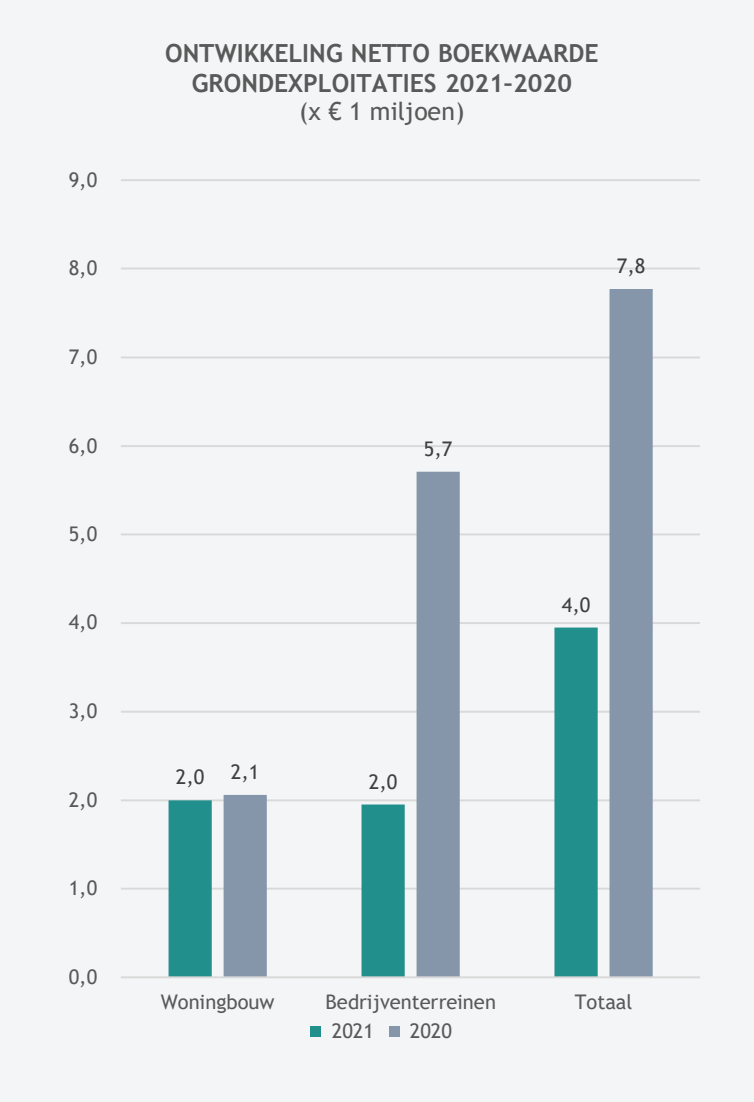
Redelijkheid belangrijkste schattingselementen vastgesteld

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van gemeente Twenterand heeft deze methode geresulteerd in een winstneming van circa € 0,2 miljoen op totaalniveau, verdeeld over diverse complexen. Een uitsplitsing op totaalniveau van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in het schema op de vorige pagina weergegeven. Hierbij is zichtbaar dat de boekwaardes van de exploitaties verder gedaald zijn.

4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid (1/2)

Niet alle diensten zijn rechtmatig aanbesteed

Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving aanbestedingsregels).

Ten aanzien van de aanbestedingen wordt door gemeente Twenterand onder andere gesteund op de spendanalyse die achteraf plaatsvindt en wordt opgesteld door uw VIC. Een controle op het al dan niet aanbesteden wordt niet volledig afgedwongen in het inkoopproces. Ondanks dat de geconstateerde onrechtmatigheden ten opzichte van 2020 zijn afgenomen zijn verbeteringen in het proces noodzakelijk om onrechtmatigheden te voorkomen. Wij adviseren u daarom het volgende:

- Aan het begin van het inkoopproces een inkoopstartdocument op laten stellen;
- Inkopen vanaf een bepaald bedrag en inkopen waarvan het aanbestedingsrecht niet eenduidig is vooraf laten toetsen door een gespecialiseerde inkoper of aanbestedingsjurist;
- Een duidelijke raming op laten stellen met een opdrachtdefinitie in inkoopstartdocument zodat eventuele wezenlijke wijziging onderbouwd kunnen worden;
- Voor oude verplichtingen de raming en omvang van de verplichting in kaart laten brengen zodat uitgaven in het controlejaar (tussentijds) gemonitord kunnen worden. Het risico bestaat dat onbewust de uitgaven boven het (rechtmatige) contract uitstijgen en onrechtmatig worden;
- Ook tussentijdse spendanalyses laten uitvoeren in plaats van enkel achteraf.

Wij hebben vastgesteld dat naar aanleiding van geconstateerde onrechtmatigheden in 2020 diverse onrechtmatige diensten zijn beëindigd. Daarnaast heeft de VIC een zeer uitgebreide spendanalyse (achteraf) uitgevoerd.

Bevindingen aanbestedingsrechtmatigheid 2021

In 2021 voor een bedrag aan € 612.000 aan aanbestedings-onrechtmatigheden geconstateerd voor uitgaven in 2021

Uit de controle van de reguliere inkopen volgt een onrechtmatigheid van 612.000 (2020: € 1.649.000).
Dit resulteert in het volgende beeld:

Onrechtmatigheid naar soort inkoop	Omvang onrechtmatigheid 2021	Omvang onrechtmatigheid 2020
Onrechtmatigheden dienst ICT	€ 466.000	€ 491.000
Onrechtmatigheden inhuur	€ 146.000	€ 627.000
Onrechtmatigheden inhuur sociaal domein	nihil	€ 394.000
Overige diensten	nihil	€ 137.000

En daarnaast was in 2020 sprake van contractuele onrechtmatigheden met betrekking tot 2021 a €165.000. Hiervan is in 2021 geen sprake.

Inzage contractuele verplichting ICT

De gemeente heeft op dit moment geen volledige inzage in de contracten en daaruit volgende verplichtingen ten aanzien van ICT. Hierdoor wordt de jaarlast net zoals voorgaand jaar als onrechtmatigheid aangemerkt. Doordat geen inzage is in de contractuele verplichting is het tevens niet eenvoudig om na te gaan of en zo ja wanneer en op welke wijze de gemeente een nieuw rechtmatig contract kan afsluiten.

4.4 Aanbestedingsrechtmatigheid (2/2)

Levering speeltoestellen

Uit onze spendanalyse is gebleken dat gemeente Twenterand met ingang van 2021 uitgaven heeft gedaan voor de levering van speeltoestellen. Deze volgen uit een door de raad vastgesteld plan “kaderplan speelruimten”. In de begroting en in het plan is rekening gehouden met een jaarlijkse uitgave van € 76.000. Op basis daarvan is het de verwachting dat deze uitgaven hoger uitkomen dan de drempel voor EU-aanbesteden. Voor 2021 heeft u hiervoor een incidentele opdracht verstrekt. Op basis van het inkoopbeleid van gemeente Twenterand zou een dergelijk geraamde inkoop aanbesteed moeten worden. Omdat u nog geen verplichting bent aangegaan voor de komende vier jaar en omdat de uitgaven van 2021 sec nog niet de drempel voor EU-aanbesteden hebben bereikt, hebben wij dit voor 2021 niet als onrechtmatig aangemerkt. Als u deze werkwijze voortzet is de kans groot dat deze uitgaven wel onrechtmatig worden. Wij raden u dan ook aan om deze uitgaven alsnog aan te besteden.

Vermelding op basis van artikel 6.3 kadernota rechtmatigheid

Ten aanzien van de overeenkomst met gemeente Wierden inzake de salarisadministratie is overleg gevoerd tussen uw gemeente en ons. Uw gemeente heeft juridisch advies ingewonnen over de rechtmatigheid van deze dienstverlening op basis waarvan zij stelt dat dit contract rechtmatig is. Wij zijn van mening dat deze regels scherper geïnterpreteerd moeten worden dan uw gemeente en haar juridisch adviseur. Derhalve is sprake van een complexe situatie waarin specialisten niet tot een eenduidig oordeel komen rondom de rechtmatigheid. Conform artikel 6.3 van de ‘Kadernota rechtmatigheid 2018’ doen wij daarom geen uitspraak over de rechtmatigheid van de besteding in 2021 van € 70.000 maar rapporteren wij hier, conform 2020 enkel over in ons accountantsverslag.

4.5 BBV, WNT en SiSa

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Geen bevindingen SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Twenterand de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van gemeente Twenterand niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van gemeente Twenterand voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Nadere toelichting inzake de WNT verantwoording van de voormalig gemeentesecretaris

Wij hebben als onderdeel van onze controleopdracht 2021 aanzienlijke inspanning geleverd om de WNT-verantwoording van de voormalig gemeentesecretaris te controleren. Op basis van het controleprotocol voor de WNT hebben wij een verhoogd risico geïdentificeerd ten aanzien van deze WNT-verantwoording. Mede als gevolg van deze verhoogde risico inschatting hebben wij aanvullende werkzaamheden verricht.

Wij zijn in overleg met gemeente Twenterand vroegtijdig gestart met de controle van de WNT-verantwoording 2021 en hebben tevens kennis genomen van de salarisadministratie en concept verantwoording 2022, omdat de juistheid van de eindafrekening in 2022 van belang is voor en impact zou kunnen hebben op de WNT-verantwoording van 2021. Als gevolg van vertragingen in het proces van gegevensuitwisseling en de complexiteit van de WNT is onze controle hierop pas in juni 2022 afgerond.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA- regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen (van 11 regelingen in 2020 naar 20 regelingen in 2021). Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Twenterand, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Het resultaat is €6,9 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft gemeente Twenterand circa € 105,9 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 102,7 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van 3,2 miljoen (3%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 102,7 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 112,7 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van 10 miljoen (9,7%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is per saldo circa € 3 miljoen aan de reserves gedoteerd zodat het gerealiseerde resultaat € 6,9 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding lasten op één programma

Zoals blijkt uit het overzicht baten en lasten in de jaarrekening is op één programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA (x1000)	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
1 Sociaal Domein (totaal €1.312)	De overschrijding van de uitgave in het programma sociaal domein ziet toe op hogere lasten voor loonkostensubsidies, externe kosten voor leerlingenvervoer en corona gerelateerde zorguitgaven. Deze uitgaven vloeien voort uit beleid wat door de Raad is vastgesteld en tellen daarom niet mee in ons oordeel.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse per programma, zoals opgenomen op pagina 38, 62, 77 & 88 van de jaarrekening.

Bijlagen

A Onze controle
B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van gemeente Twenterand, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdracht-bevestiging van 18 oktober 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 18 oktober 2021 met kenmerk ‘1053139/MZ/IB/yh/1902’.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.100.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van gemeente Twenterand zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

A. Onze controle

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Twenterand. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- Management override/het doorbreken van de interne beheersing;
- Onjuiste waardering van de grondexploitaties;
- Aanbestedingsrechtmatigheid;
- Onjuiste waardering bij mogelijke duurzame waardevermindering ten aanzien van verstrekte leningen;
- De gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in systemen.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van gemeente Twenterand aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 7 juli 2022, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Twenterand zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Twenterand als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

A. Onze controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De jaarstukken 2021 van gemeente Twenterand bestaan uit:

- het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de concerncontroller, VIC-medewerkers, de coördinator jaarrekening en met het college. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Wij hebben geen tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking vastgesteld.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. Gemeente Twenterand heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:
Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	N/A		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N/A		
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energieverbruik	N/A		
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N/A		
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	N/A		
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N/A		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen assaire	N/A		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N/A		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N/A		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	N/A		
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	N/A		
E49B	Bodemsanering Asbest Overijssel (SiSa tussen medeoverheden)	N/A		
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	N/A		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	N/A		
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021	N/A		
G12	Kwijtscheldeng publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire_gemeentedeel	N/A		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N/A		
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N/A		
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	N/A		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - Tozo

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatieweten geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Onzekerheid		

bdo.nl